

Kromě relativně bezproblémové autorskoprávní ochrany databází vyvolává největší spory evropská koncepce právní ochrany pořizovatelů databází, tedy ochrany sui generis. Symbolizuje určitý trend odklonu od ochrany tvůrčích děl ve prospěch ochrany investic. Dle některých názorů takto zvolená úprava spíše poškozuje zájmy společnosti a brání rozvoji a pokroku. Tyto názory mají především za to, že skutečným cílem úpravy je podpora zájmů informačních monopolů a evropského trhu databází na úkor zbytku světa a náklady běžných uživatelů. Jednou z nejpostiženějších skupin jsou zcela logicky různé nekomerční, vědecké a vzdělávací instituce, které neoplývají nadměrným množstvím finančních prostředků, a proto nemají často přístup k příslušným databázím, pro svůj výzkum tak potřebným. I díky těmto argumentům a skutečnosti, že koncepce práva sui generis se prosadila zatím vlastně jenom v Evropě, není zcela vyloučeno, že později může být celosvětově přijata úplně jiná koncepce a právo sui generis opuštěno i v Evropě. Nicméně, lze uvést argumenty, proč se tak doposud nestalo a proč je ochrana sui generis, byť ne dokonalou, ale přesto zatím nej přijatelnější koncepcí nepochybně potřebné ochrany investic do pořízení databáze.

Typickou alternativou představuje soutěžní právo. Ostatně ještě samotný návrh evropské směrnice původně obsahoval mnohé soutěžně-právní prvky. Největším nedostatkem této koncepce ochrany je skutečnost, že je poskytována pouze ve vztahu k soutěžitelům, nikoli uživatelům. Dalším problémem této koncepce je nejednotnost úpravy soutěžního práva v jednotlivých zemích.

Další často uváděnou alternativou je smluvní ochrana. Smlouvou se zaváže uživatel k určitému jednání a v případě jeho porušení zpravidla následuje sankce. Opět se zde však dostáváme k téměř stejnému problému. Smluvní ochrana totiž váže jen účastníky smlouvy a nemůže postihnout nakládání s databázemi třetí stranou. Často se proto uvádí smluvní ochrana kombinovaná s technickými prostředky ochrany databází.

Tyto však sami o sobě zatím neumí řešit některé závažné problémy, zejména jakým způsobem umožnit přístup uživatelům, kterým tento nárok plyne z výjimek stanovených v jednotlivých autorskoprávních úpravách. Kromě toho lze tyto elektronické prostředky ochrany často obejít nebo na čas vyřadit z provozu. I z tohoto důvodu je současným trendem poskytovat právní ochranu samotným technickým prostředkům ochrany. Do budoucna není tak těžké představit si technické prostředky, které se úrovni své ochrany blíží dokonalosti (i když není to otázka jednoduchá a zcela jednoznačná). Jen stěží si však lze představit způsob řešení výjimek, když technické prostředky jsou typicky definovány jako tzv. slepé. Nakonec samotná Informační směrnice EU stanovuje pouze cíle v této oblasti, nikoli již nástroje, kterými mají být tyto cíle dosaženy.

S technickou ochranou pak souvisí vkládání nadbytečných dat do počítačových programů obsluhujících databáze. Jedná se však pouze o preventivní prostředek, který nezamezuje samotnému neoprávněnému kopírování nebo rozmnožování, nicméně umožňuje jednoduché prokazování neoprávněného užití a působí tak částečně preventivně.

Mezi další nástroje ochrany se někdy řadí institut know-how, obchodního tajemství. Zcela zásadním cílem je však databáze zveřejňovat a ne uchovávat v tajemství, a proto je tento princip tedy v této oblasti zajisté nepoužitelný.

Lze tak uzavřít, že v rámci evropského trhu se koncepce práva sui generis jeví jako, i když ne dokonalá, stále nejefektivnější. Ostatně lze konstatovat, že se nenaplnily obavy z množství soudních sporů a komplikací, které odpůrci této koncepce předpokládaly. Efektivnější se spíše jeví uvážít některé menší změny stávající úpravy. Často se zmiňuje v původním návrhu Směrnice obsažená úprava zákonných licencí pro tvorbu odvozených děl v případě dominantního postavení či státního monopolu pořizovatele. Tyto by bylo dále možné rozšířit i na užití databází pro vědecké či vzdělávací účely. Další změnu by mohly představovat tzv. vedlejší produkty, tedy databáze, které vznikají jako vedlejší produkt k hlavní činnosti, přičemž by se takovýmto databázím ochrana neposkytovala. Ku příkladu telefonní seznam vzniká jako vedlejší činnost při provozování telekomunikačních služeb. Tato teorie vychází z myšlenky, že v případě práva sui generis se jedná o jakési účelové právo, nikoliv přirozené, proto nelze ochranu poskytnout vedlejším produktům, u kterých chybí přímý vztah mezi investicí a výsledkem.

Zcela jiný trh představuje případ USA, kde se v souvislosti s ním prosazují jiné instituty ochrany. Proto bude i nadále velmi složité najít společnou cestu k unifikaci, nemluvě o méně vyspělých státech, které o ochranu v podstatě vůbec nemají zájem, neboť nejsou ani producenty významnějšího množství databází.